

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. Илко Николаев Гетов, дф
Катедра по Организация и икономика на фармацията,
Фармацевтичен факултет, Медицински университет – София,
член на научното жури със заповед № РД-418/02.11.2020 г. на Директора на НЦОЗА

За дисертационен труд за придобиване на ОНС „доктор“ по докторска програма „Социална медицина и здравен мениджмънт“, ОВО 7. Здравеопазване и спорт; ПН 7.1 Медицина

на маг.-фарм. *Димитър Митков Маринов*

на тема:

„МЕДИКОСОЦИАЛНИ И ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА МЕДИКАМЕНТОЗНИЯ АБОРТ В БЪЛГАРИЯ“

Научни ръководители: Проф. д-р Петко Ненков Салчев, дм
Доц. маг.-фарм. Евгени Евгениев Григоров, дм

1. Общо представяне на процедурата и докторанта

Настоящата рецензия е изготвена съгласно изискванията на ЗРАСРБ, Правилника за приложението му и Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА.

Във връзка с процедурата ми беше предоставен пълен комплект от необходимите материали на хартиен и електронен носител, както следва:

- дисертационен труд
- автореферат
- копия на научните публикации
- списък на публикации и участия в научни форуми
- други документи – заповеди, сертификати и т.н.

Докторантът е приложил 4 пълнотекстови публикации и 10 участия в научни форуми.

Димитър Маринов се обучава по докторската програма на НЦОЗА „Социална медицина и здравен мениджмънт“ като редовен докторант и е отчислен с право на защита със Заповед на Директора на НЦОЗА №РД-146/08.03.2019 г., като е налице изпълнение на изискванията на *Приложение 1. Минимални национални изисквания към научната и преподавателската дейност.*

Документите отговарят на изискванията за публична защита, запознат съм с обучението и научното развитие на докторанта. Считаю, че са спазени всички приложими изисквания за процедурата и са налице условия за провеждане на оценката и провеждане на защита.

2. Биографични данни за докторанта

Димитър Митков Маринов е роден през 1979 г. и през 2004 г. придобива ОКС „магистър“ по специалност „фармация“ във Фармацевтичен факултет на Медицински университет София. Има призната специалност за СДО по „Организация и икономика на дистрибуторската и аптечна практика“ от 01.01.2015 г., владее английски език на отлично ниво. В допълнение е завършил семестриално магистърска програма „Връзки с обществеността“ на Факултета по журналистика и масова комуникация на СУ „Св. Климент Охридски“, има успешно завършени множество курсове и специализации: Иновации и инвестиции в здравеопазването; Здравен мениджмънт – планиране и управление на човешките ресурси; Методика на научно-изследователския процес; Здравна икономика – приложение на икономическите анализи в мениджмънта; Фармацевтичен маркетинг на лекарствените продукти; Бизнес комуникация в здравеопазването и фармацията; Управление на болници; Епидемиологичните методи и приложението им в профилактиката на хроничните незаразни болести и др.

Професионалната кариера на маг.-фарм. Маринов преминава през различни сфери на реализация за магистър-фармацевтите – аптека, ръководител на аптека, отговорен фармацевт на склад за търговия на едро с лекарства, а от м. Февруари 2020 г. на VI-я конгрес на организацията е избран за главен секретар на Български фармацевтичен съюз, като изцяло отговаря за ежедневните дейности и функциониране на професионално-съсловната организация на магистър-фармацевтите в България.

Видно от предоставените документи и личните ми контакти с дисертанта мога да отбележа широтата на научните и професионалните му интереси, ангажираността и отговорността при изпълнение на отговорностите и трудовите задължения.

Притежава отлична компютърна грамотност, има афинитет и владее във висока степен съвременните дигитални инструменти и платформи за научни проучвания и комуникация.

Маринов е активен член и участник във фармацевтичния сектор – член и/или представител в различни работни групи и формати към Министерство на здравеопазването, Националната здравноосигурителна каса, Столичната регионална здравна инспекция и др., както и е носител на престижни награди, напр. „Магистър-фармацевт на годината“ за 2014 година.

3. Оценка на дисертационния труд

Представеният за обсъждане и оценка дисертационен труд разглежда задълбочено и изчерпателно в своята цялост медико-социалната значимост на медикаментозния аборт в страната. Трудът е структуриран съобразно особеностите на медико-социалната проблематика и отговаря на изискванията на *„Приложение 2. Препоръчителни изисквания към дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен “доктор”“ от Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА“.*

Докторската дисертация е представена на общо 140 страници, обособени са 9 раздела, вкл. приложения – 3 броя и библиография. Цитирани са 175 литературни източници предимно на латиница. Дисертантът е онагледил проучванията и труда си с общо 56 таблици и 56 фигури, като те са с отлично качество и като съдържание отразяват коректно научните резултати. Като съотношение изцяло преобладават частите на дисертационния труд, които са свързани със собствените проучвания.

В работата са разгледани, коментирани и анализирани историческото развитие, предимствата и недостатъците на медикаментозния аборт, неговото навлизане и развитие в България, както и икономическите аспекти на метода. Проучени и анализирани са отношението на пациентките и лекарите към този начин на прекъсване на бременност, включително и фармакологичните подходи за реализиране на метода.

В работата е направен обстоен литературен преглед по темата върху солиден обем източници. Цитирани са основните български и чуждестранни автори по тематиката за медикаментозния аборт. Дефинираните цел и задачи на дисертационния труд попадат в обхвата на научната специалност на докторската програма и отговарят на съдържанието и проведените проучвания. Правилно са подбрани методите и материалите на изследванията, които показват познаване на материята, задълбочен подход и добър баланс.

Дисертационният труд се явява първата изчерпателна научна разработка върху медико-социалните аспекти и икономическа значимост на един съвременен метод за прекъсване на бременност.

Изборът на темата е обусловен и от личния професионален опит и интереси на маг.-фарм. Маринов, като той демонстрира задълбочена подготовка и свободно боравене с терминологията и съвременните ръководства и препоръки за прекъсване на бременност. Представени, анализирани и коментирани са множество проучвания, които показват, че медикаментозният аборт е една алтернатива на класическите методи за аборт. Допълнителните изследвания за отношението на

пациентките и лекарите към метода подсилват тезата за мястото на медикаментозния аборт в практиката на акушер-гинеколозите.

Собствените проучвания са многоаспектни, изчерпателни и правилно структурирани. Налице е добър баланс между обзорната част и резултатите, те са свързани, допълват се и съвкупно представляват цялостен научен труд по избраната тематика. Обсъждането на резултатите се фокусира върху проследяването и анализа на пенетрацията на медикаментозния аборт като здравна технология в България. Фармакоикономическият анализ и сравнението между медикаментозен аборт и хирургичен аборт показва, че разходите за него са оправдани и той се явява една достъпна, безопасна и ефективна алтернатива на класическите методи за прекъсване на бременност. Доказано е от докторанта, че отношението на медицинските специалисти провеждащи медикаментозен аборт в България е положително, поради неговата безопасност и ефективност, и времето, което освобождава за извършване на други медицински дейности. Проучено е и отношението на пациентките претърпели медикаментозен аборт, като то също е положително. Пациентките приемат и избират метода заради предимствата му – ефективност, безопасност и дискретност.

Представените доказателства за публикационна активност на докторанта надхвърлят изискванията на Правилника на НЦОЗА за придобиване на ОНС „доктор“. Във връзка с дисертационния труд са представени общо 4 публикации в български реферирани и индексирани периодични научни списания, като дисертантът е първи автор във всички, но прави впечатление че 3 от публикациите са от 2020 година. Общо са регистрирани 10 участия в национални и международни научни форуми, като те са равномерно разпределени в годините на докторантурата и показват устойчив интерес, разнородна аудитория и широки възможности за обсъждане на резултатите от научните търсения на Маринов. Количествените наукометрични изисквания са изцяло покрити, според *„Таблица 1. Минимални изисквани точки по групи показатели за различните научни степени и академични длъжности“ към Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в НЦОЗА“*.

Приемам получените резултати и направените изводи в дисертацията, които следват логически от поставените цел и задачи. Предизвикателството пред автора да бъдат коректно и изчерпателно формулирани приноси на дисертационния труд е постигнато. Оценявам по-достойнство формулираните приноси от научно-теоретичен и научно-приложен характер.

4. Оценка на автореферата

Приемам автореферата на дисертационния труд за придобиване на ОНС "доктор" на маг.-фарм. Маринов, защото той отразява изцяло и изчерпателно проведените изследвания и отговаря на изискванията. Спецификата на получените резултати, интердисциплинарния характер на изследванията и приложените методи са интересни, показват задълбочена специална подготовка и са резултат от собствения труд на докторанта. Маг.-фарм. Димитър Маринов има необходимата подготовка, умения, научно мислене и разбиране в специфичната материя на дисертационния труд. Налице е успешната и плодотворна подкрепа и насоки от страна на научните ръководители. Приносите са с научно-теоретичен и научно-приложен характер, които са формулирани коректно от дисертанта. Приемам, че въз основа на получените резултати и направените изводи в дисертацията, които следват логически от поставените цел и задачи и доказват изследователската хипотеза, че медикаментозният аборт има място като алтернатива в практиката на лекарите в България. Предложеният автореферат отразява същността на дисертационния труд, правилно е структуриран и направен според изискванията на НЦОЗА.

5. Заключение

Дисертационният труд за придобиване на ОНС "доктор" на маг.-фарм. Димитър Митков Маринов отговаря на всички изисквания като резултати, изводи и наукометрични показатели. Избраната област изисква специална подготовка и опит, представлява новост в медико-социалната наука и показва значителни предимства при въвеждането на нови политики, промени в медицинската практика и вземането на управленски решения. Могат да бъдат направени някои общи бележки от технически характер и коментари на ниво методика, които не променят цялостното ми положително отношение към представения труд. След като се запознах в детайли с представения дисертационен труд на маг.-фарм. Маринов считам, че темата, обема, получените резултати, направените изводи и формулираните приноси отговарят напълно на изискванията на Правилника на НЦОЗА, докторската програма и са резултат от собствени изследвания и разработки на автора. Дисертационният труд съдържа и важни научно-приложни резултати, много от които могат да бъдат използвани като основа и модел за провеждане на лекарствена политика. Трудът отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ) и

специфичните изисквания на Правилника на НЦОЗА. Дисертантът притежава задълбочени знания и умения, които да бъдат основа на бъдещи научни изследвания и кариера.

Въз основа на казаното по-горе, с убеденост давам своето положително становище и предлагам на Уважаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР“ на маг.-фарм. Димитър Митков Маринов по докторската програма „Социална медицина и здравен мениджмънт“ на НЦОЗА за дисертационен труд на тема: „**МЕДИКОСОЦИАЛНИ И ИКОНОМИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА МЕДИКАМЕНТОЗНИЯ АБОРТ В БЪЛГАРИЯ**“.

Рецензент:

Digitally signed by Ilko Nikolaev
Getov
Reason: I am the author of this
document
Date: 2020.11.14 20:10:06 +02'00'

Проф. Илко Николаев Гетов, дф